

НАШРИЁТИ
«АДИБ»

МИРЗО КЕНЧА

**ШАРФАИ
ПОИ ОШНО**

Душанбе
«Адиб»
2010

ББК 84 Тоҷик 7-5

К-45

Мухаррир *Гурез Сафар*

К-45 **Кенча Мирзо. Шарфаи пои ошно** (Мачмӯаи шеърҳо)
– Душанбе, «Адиб», 2010, 88 саҳ.

Хонанда Мирзо Кенчаро дер боз мешиносад. Ё ашъори дар солҳои гуногун навиштаашро дар ин мачмӯа гирд овардаст, ки умедворем, бо гуногунии мавзӯъ, жанр ва навҷӯиву мушоҳидакорӣ писанди хонанда мегардад.

© Мирзо Кенча, 2010

МЕХРАФРЎЗ

ДИДОР
(манзума)

1

Ҳамин ҳоло,
дар ин субҳи ҳумоюн,
субҳи солах,
субҳи атрафшон,
ки ҳастам даргузар аз ин деҳи шодобу сабзи файзборон,
(деҳи маъруф бо номи накӯи Чоряккорон),
Зи шахроҳи Душанбею Ҳисори зарнисори Шодмон
танҳо ба танҳо бо ҳаёли ёд-афрӯзам,
нигоҳи гармрезам аз дари бикшодаи устод
ба сахни ҳавлияш афтод.
Бидидам як назар аз дур ўро:
чома бар тан,
чеҳрааш бишкуфтаю болидаю равшан
ва андар ҳолаи анвори субҳонӣ
нигоҳаш барқ мезад,
мӯю абрӯяш чило меод.
Зи паҳлӯи чунин озодамаре,
зи паҳлӯи чунин як марди фарде
дили кас мешавад, к-ӯ бе салому бе каломе бигзарад оё?
Худоё!
Ин ба бедорист ё рӯё
ва ё афсонаи ширину рангинест?
Яқинан, ин насими раҳмат аз кӯҳи иноятҳои яздонист,
ки ғунча-ғунчаи боғи ҳаёламро шукуфонид
ва андар барг-баргаш обу ранги тоза кард эҳё.

2

Ва инак, ҳавлии устод.
Дар он пай, ки альён дидамаш,
истодаам танҳо.
Нигоҳи интизорам ҳам бародаррову ҳам устодро чӯё.
Аҷаб не, орзую иштиёки боз як-ду сафҳае хондан
варо нагзошт орому зи нав сӯи китобаш бурд?
Ва ё чун шомро бо хомаю нома ба субҳ овард,
кунун аз хастагӣ пешонаашро рӯи каф бинҳоду
пушти миз хобаш бурд?
Ба рӯи тахтакат густурда хоне,
рӯи хон як нимаи ноне
ва дигар як пиёла чой ҳам аз ӯ насиба дар лаби хон аст,
ки печи нозуки ҳавраш аз ин дурӣ намоён аст.
Китобе дар шафат хобида бо авроқи бикшода,
ба рӯяш айнаки устод бинҳода.
Ҳамин чо,
дар қарибихост ӯ.
Ҳоло,
ҳамин дам мебарояд аз дари боло...

Ку онсӯтар равам, як бор бидам сарғаҳи чӯро,
Аминам, дар сари полз пайдо мекунам ўро...

3

Чӣ қадр ин раддаву палҳои деҳқонии ӯ
сарсабзу шодобанд,
Нигорину мунаққаш
чун гилеми дастбофи Балх метобанд.
Ана, ин навниҳолонро,
яқинан, ӯ ҳамин се-чор рӯзак пеш биншонда;

Ба уммеде,
ки як кӯчат намонад ташнакому зард,
ба чӯякҳо баробар об ронда.
Аз ин рӯ, дар сари ҳар чӯяки шодоб
пайи ангуштҳояш, бармало, монда.

4

«Шафакро лолагун дидам...»¹,
яке ёдам биёмад аз баҳори пор:
як бегоҳ баъд аз кор
(Худо медонад, аз таҳдашт бошад, ё худ аз бозор)
овард ӯ ба хона як бағал лола.
Чунон ҳам лолаи бисёр,
к-аз он рӯз,
аз он Наврӯзи армонсӯз
ба доғи лолаҳои ӯ
ҳазорон то кунун доранд нола,
нолаҳои зор.
Аз он рӯз ӯ бишуд бисёр камдидор,
Аз он дам марди дунёӣ
бишуд ногоҳ рӯъёӣ.
Кунун ӯ дар хаёлам шоду маҳзун мешавад пайдо,
Ғае сарсабзу гоҳе низ гулгун мешавад пайдо.
Кунун мурғи хаёлам дар ҳавои ёди ӯ овораю сарсон,
Варо чашми тарам аз ҷони пурсӯзам бишуд пурсон...

5

Ниҳоят,
панҷаи хуршеди субҳафрӯзи ҳичронсӯз
(фурӯғаш кам мабодо аз сари мо)
андак-андак лолаҳои арғувонии шафакро чид.

1. Аз Махфии Бадахшӣ.

Ишорат кард бар ман
аз фарози қуллаи уммед,
башорат дод оламро
зи омад-омади рӯзи навини равшану испед.
Кунун бо панчаи хуршедсон нурофаринаш
дар ҳавои мавчи болафшонии фавчи малакҳо,
ки нозил мешавад аз пардаи нилуфариӣ арш –
аз авҷи фалакҳо,
пеш аз хуршед
ба рӯи ман
дари рӯзи навинро мекушояд ӯ,
Ба сӯи ман
шукуфон,
шоду хандон,
нурборон мебарояд ӯ,
ки гӯяд Тоҷикистонро ба рӯзи нав муборакбод.
Ва ман бар пешвозаш мешитобам:
– Ассалом, устод!

СИМУРҒ

Он тоири ҷаннатошён рафт ки рафт,
Дунёи умеду ормон рафт ки рафт.

Доғе ба дил аз ҳасрати ӯ монд ки монд,
Дар дашти фироқ лоласон рафт ки рафт.

Аз дасти қазои чарх сад ҷабру ҷафо
Бар ҷумлаи ёру дӯстон рафт ки рафт.

Гар буд замонаро ба ӯ пайванде,
Бо нафси шикаста безамон рафт ки рафт.

Шаффофу зулол буд чун дурри ятим,
Аз ҷашми Ҳисори Шодмон рафт ки рафт.

Бар равзани дилҳо битаровид чу нур,
Чун равшание зи дидагон рафт ки рафт.

Худ буда яке хокию сарбарфалакӣ
Омӯхт ба ҷамъи хокиён, рафт ки рафт.

Ўро, ки миёни ҷону дилҳост мақом,
Ночост бигӯям: аз миён рафт ки рафт.

Эй бонги даро, шамоли даштат барадо,
Мо чун бирасем? Корвон рафт ки рафт.

Симурғ ба Мирзо қаламе аз пари хеш
Бахшиду ба сӯи ҷовидон рафт ки рафт...

АШКИ ҲАСРАТ

Писар мечӯяму ду дидаро бар хок мемолам,
Чигар мегӯяму рӯ чониби афлок менолам.
Чӣ мепурсед, эй хешу табор, аз ҳолу аҳволам,
Зи парвози баланд афтодаму бишкаст шаҳболам,
Дареғо, рафт бар боди хазон уммеду омолам.

Ниҳоли сабзи уммедам ба ҳангоми нумӯ бишкаст,
Ба боғи ормонҳоям сафои рангу бӯ бишкаст.
Зи санги ҳодисотам шохҷоми орзу бишкаст,
Кушодам лаб ба фарёду садоям дар гулӯ бишкаст,
Аз он чун санги ғӯри ормонҳо сокиту лолам.

Ба пои Бесутун чорӣ бишуд хуни дили Фарҳод,
Бирафт он олами рӯъёи Ширин, осафо, барбод,
Шудам овораю саргашта дар ин дашти пурфарёд,
Бишуд ҳамдостонам ҳой-ҳойи боди Файзобод,
Ба доғи ғӯрамаргам рӯзу шаб найвор менолам.

Зи ҳаҷрат тира шуд, эй Юсуфи мисрӣ, маро чашмон,
Тароват нест бе гарди қадамҳои ту дар Канъон.
Умедам буд, боз орӣ сафо бар кулбаи эҳзон,
Сари сахтам ниҳам дар макдами покат, Муҳаммадчон,
Ғубори потро чун тӯтиё бар дидаҳо молам.

Ту рафтию ба гӯши ҷонам оҳанги каломат монд,
Ба чашмам акси рӯю бар лабонам зикри номат монд.
Бирафтӣ ногаҳон, дидори гармат дар қиёмат монд,
Ба чашми волидайнӯ хоҳаронат ашки ҳасрат монд.
Дили санги куҳистон об гашту сӯхт бар ҳолам.

Нихода панҷаи афсӯсу ҳасратро ба пешонӣ,
Бигуфт ин шеърро бо сӯз Мирзои Зарафшонӣ.
Дуои хайри ҳар тоҷик карду тоҷикистонӣ:
Худои меҳрубон, дар сояи лутфат ниғаҳбонӣ
Намоӣ тоҷиконро дар қатори мардуми олам.

ЧУФТИ ШАҲПАР

Ман марди мусофирам, раҳам дуру дароз,
Дар пеш маро ҳазор шеб асту фароз.
Он қуллаи барфист намоён ба уфуқ,
Ё модари ман бувад, ситода ба намоз?

Симурғаму ду боли Самандар дорам,
Дар авчи нишот чуфти шаҳпар дорам.
Ҳар қуллаи мақсуд маро зери пар аст,
Зеро ки падар дораму модар дорам.

Модар, модар, чун бирасидам бари ту,
Судам сари испед ба хоки дари ту.
Ҳаққо, ба дилу забон таҳорат додам,
То ёди падар кардаму шукри сари ту.

Аз гарди раҳ омадам, ба дар ҳалқа задам,
Раҳтӯшаи ёдҳо ба бар, ҳалқа задам.
Зад ҳалқа маро сиришк дар хонаи чашм,
То бар дари хонаи падар ҳалқа задам.

Модар чу бирафт, ғам ба ҳасрат омехт,
Боми фалак аз оҳи гаронам бигусехт.
Он субҳи сияҳ барф аз ин вайрона
Чун гарди ятимӣ ба сари ман мерехт.

Модар, модар, ту соябонӣ сарро
чун шохдарахт,
Эй кош, ба дасти худ барӣ духтарро
то хонаи бахт.
Эй чашми фалак! Нарехтӣ чун ба замин,
дидӣ чу яқин,
Ашки алами арӯси бемодарро.
Эй рӯзам сахт!

ТАМАННО

Пирони хирад васлгари халқу Худоянд,
Чо-чой, вале, фазли Худо, дар ҳама чоянд.

Бо машраби афлокию тамкини заминӣ,
Ҳаққо, ки ҳама ҳусни заминанду самоянд.

То ғунчаи уммеди халоиқ бикушояд,
Ҳар субҳи Худо дасткушо баҳри дуоянд.

Пирони хирад такағаҳи чархи баринанд,
Худ гарчи ба дидан ҳама мӯҳточи асоянд.

Сад дар бикушоданд, ки бар нури хирад боз
Як равзанае дар дили инсон бикушоянд.

Равшандилу нуронию озода чунонанд,
Гӯй сахар аз хонаи хуршед бароянд.

Маҷмӯи ҳама дарди башар синаи онҳост,
То худ ҳамаро мабдаи дармону шифоянд.

Чун ахтари саъданд фурузон ба сари мо,
Дар олами дил олиҳаи меҳру вафоянд.

Хуршедсифат бар ҳама тобанд баробар,
Дар паҳлуи мардум ба ҳама суру азоянд.

Дар паҳнаи ин бодия бо дидаи ҳақбин,
То кофила раҳгум назанад, қутбнамоянд.

Эй Борхудо, дар панаҳи хеш нигаҳ дор
Пирони хирадро, ки ҳама давлати моянд.

Мо дил бикушодему ниҳодем ба кафшон,
Бошад, ки ба мо дасти дуое бикушоянд.

МЕХРГУЗОР

Бо машраби афлокию нанги азалӣ
Ќовид бимонд Лоиқ, он Шери Алӣ.
Аз табъи латифу тинати шерона
Ҳам шеър ба мо бимонду ҳам шердилӣ.

Лоиқ, ки будӣ меҳргузори дили мо,
Дурри суханаш нақду нисори дили мо,
Дӣ садри хазинаи забони мо буд,
Имрӯз шуда хазинадори дили мо.

Лоиқ, Лоиқ, Ватан дилу ҷони ту буд,
Сарматлаъи офтоби имони ту буд.
Ҳар буттаю барги кӯчабоғи ушшок
Шодоб зи файзи «Резаборон»¹-и ту буд.

Эй ҳамқаламон, тарона гӯед ба ман,
Нав-нав ҳама ошиқона гӯед ба ман.
Ин умр кучову дostonҳои дароз,
Як мисраи Лоикона гӯед ба ман.

То пардаи рози ошиқӣ бофтаем,
Лоиқ, ба дари байти ту биштофтаем.
Эй байти ту обод, ки мо бо байтат
Дил додаву дил ҷустау дил ёфтаем.

1. «Резаборон» – китоби дубайтиҳои устод Лоиқ.

* * *

Аз дастагули ёди ту пур шуд бағали ман,
Гул кард зи номи ту баёзи ғазали ман.

Аз он лаби ширин чу шунидам ғазаламро,
Гуфтам, ки: «Ғазал нест, бувад ин асали ман!»

Меҳри ту бадал кард маро, пок дигар кард,
Ай хонуми сабзи дили ман, бебадали ман.

Чуз хубию равшангарӣ азбас амалам нест,
Дидори ту подош бишуд бар амали ман.

Дил сӯи ту дорад чадалу чашми туам чаҳд.
Фолест накӯ: чаҳди ту – чуфти чадали ман.

Чуз сӯи ту минбаъд маро сачдагаҳе ку,
Чуз кӯи ту на чой бувад, на маҳали ман.

Бо ту ҳама гум гашт ҳисоби шабу рӯзам,
Оғоз бишуд аз дили ҷавзо ҳамали ман.

Мирзо наниҳад нукта пайи номи азизат,
Як умр туй ҳусни давоми масали ман.

ШАРФАИ ПОИ ОШНО

*Ба ёди гиромии сарояндаи
нотакрори дастаи ҳунарии «Анис»
Зулфиқори Азиз*

Бигзарад тирамоҳу дай ояд,
Боз Наврӯзи неқпай ояд.
Лек дигар ба сахнаи тоҷик
Зулфиқори Азиз кай ояд.

Алҳазар, қисмати ситамкоро!
Доғи ҳасрат манех ба дил моро!
Мабар аз мо умеди дидори
Зулфиқори Азизи дилҳоро!

Мон, ки бар гӯши чон садо ояд,
Шарфаи пои ошно ояд.
Сӯи мо боз шоду дастафшон
Зулфиқори Азизи мо ояд.

Мои дилдодағони овозаш,
Ошиқони нубуғу эҷозаш
Тозағулҳо ба даст истода,
Бикушоем то бағал бозаш.

Осафо, ин сафар раҳаш холист,
Пайке аз мақдами азизаш нест.
Дидаи тар бипурсадам аз дил:
Боиси дер кардани ӯ чист?

Монд гулҳо ба дасти ман ҳайрон,
Ки бимондаст булбул аз тайрон...
Қаламам зору ҳасратиншо шуд,
Зад сиришкам ба дастагул борон.

Ҳасрато, сад хазону дай ояд,
Сад баҳори хучастапай ояд,
Лек дигар ба сахнаи тоҷик
Зулфигори Азиз кай ояд.

Зулфигоро! Ба ҳар кучо ҳастем,
Бо садои ту чӯру пайвастем.
Қойи ҳар як суруд бар рӯҳат
Мо ҳазорон дуруд бифриستم.

ИНСОНГАРО

Чун бипардозад мақоме Қўрабеки фалғарӣ,
Кудсиён нозил шаванд аз гунбади нилуфарӣ.

Нуриён ҳай базм ороянд дар авчи фалак,
Саф ба саф ояд ба рақс андар замин хайли парӣ.

Шадда-шадда бар сари мо дурру марворидро
Созад ў барчош аз ганчинаи лафзи дарӣ.

Ҳар калому савти ў бошад ба гўши ҳақшунав
Панде аз меҳру муҳаббат, дарсе аз одамгарӣ.

Дона-дона дурри шаҳвори хушоби шеърро
Рӯи зарри холиси оҳанг созад заргарӣ.

Гар ду-се ногавҳарӣ қадраш надонистӣ, чӣ ғам,
«Қадри зар заргар бидонад, қадри гавҳар гавҳарӣ»

Мерасад бар гўши чон пажвоки ў умре, хушо,
Аз Самарқанду Бухоро то Сифоҳону Ҳарӣ.

Бо суруди меҳр-афрӯзаш мусаххар кардааст
Ў дили аъробу ҳинду, арманию озарӣ.

Дигарон гар парваранд инсон, ки то орад ҳунар,
Пас ҳунар мепарварад ў маҳзи инсонофарӣ.

Гар ту ҳам, Мирзо, чу ў бошӣ фидоии ҳунар,
Мисли ў Инсонгаро, бодо ҳалолат шоирӣ!

НУСХАИ ПОКИ ПАДАР*Ба Гурез Сафар*

З-он чо, ки баён дигар, нигориш дигар аст,
Ку он, ки балад ба ҳар дуи ин ҳунар аст?

Нақлест туро, ки нуқл бояд хондаш,
Лутфест, қивомхӯрда ҳамчун шакар аст.

Як нусха «Аризаи ба номи янга»¹
Бар ҳар амаки зӯр беҳин чорагар аст.

«Аз дидаву аз шунида»² гуфтан ҳама гап,
Аммо чу ту тасвир намудан асар аст.

Он чо, ки «Қавобак»³ аст, ҳошо, ки дигар
Кай чой ба «оё?»-ву «наход?»-у «магар?» аст.

Аз «Чашми сиёта садқа»⁴ то «Нози ҳавас»⁵
Ин роҳи на ҳар булҳаваси раҳгузар аст.

«Микрози насим»⁶-ат чу вазад бар гулшан,
Ҳар ғунчаи ношукуфта «Сад барги тар»⁷ аст.

То «Равзани роз»⁸-и ту бувад боз ба мо,
Бас толиби роз боз дар пушти дар аст.

Як нусха ҳаёти туст ҳар номаи ту,
Алқисса, писар нусхаи поки падар аст.

Ҳар як асарат латиф бошад, зеро
Ороста бо «Лутфи Ашӯри Сафар»⁹ аст.

1-9. Китобҳои Гурез Сафар.

РУЧЌИ ШАҲРОМ

Кучой, эй забардасти батадбир,
Ки ман афтодаам дар доми тақдир.
Маро овоз бе ту хаста гашта,
Биё, пирам, сари овози ман гир.

Азизо, бе кудумат саҳна тор аст,
Ба чашмам дастагулҳо мисли хор аст.
Азизи ҷону дилҳо – Зулфикоро,
«Анис»-ат бар анисе чун ту зор аст.

Маро меҳри хунар дар дил фузудӣ,
Даре бар олами хунё кушудӣ.
Вале рафтию дар айнаи ҷавонӣ,
Дареғо, марсияхонам намудӣ.

Навои ман садоятро бичӯяд,
Шабу рӯзон дуоятро бигӯяд.
Чу натвонам ба эҷозат расидан,
Рухам санги мазоратро бишӯяд.

Садои ёр-ёр ояд ба гӯшам,
Зи ҳар кӯи диёр ояд ба гӯшам.
Зи рези обшорони Душанбе
Суруди Зулфикор ояд ба гӯшам.

Азизонро ту пайрав гаштӣ охир,
Аз он як шӯъла партав гаштӣ охир.
Шудӣ начме ба тоқи арки Аллоҳ,
Ҳамоғӯши маҳи нав гаштӣ охир.

Агарчи пир ё худ навчавонем,
Ҳама чун солики як корвонем.
Дили ту гӯиё бонги ҷарас дод,
Ки, хошо, мо ба ними раҳ намонем.

* * *

*Дили мурда зинда кардӣ, ту бигӯ ҷавоби ўро,
Ба ғуноҳи нав кашидӣ, бинамо савоби ўро.
Зиё Абдулло*

Зи сари ситезаҷӯӣ машунав хитоби ўро,
Чу даре ба худпажӯҳӣ бикушо китоби ўро.

Ту агар худоқаринӣ, зи чӣ нохудофаринӣ,
Ки зи баҳри дил бичинӣ гуҳари хушоби ўро.

Чу сари ту курси шед аст, магар зиёи дид аст,
Нигарӣ чу лаккаи маҳ гули моҳтоби ўро.

Ту зи дӯшхо фуруд ой, ба хок така фармой,
Ту зи гӯшхо фаро пар, шунав изтиробӣ ўро.

Зи таҷаллии ҳаёлаш бикушо хучаста фолаш,
Дамиши сапедасорон бигузур хоби ўро.

Ба кафи ту «Ҷоми Симурғ»¹, ку эҳтимоми Симурғ,
Ки хурӣ ба як нафас пок шароби ноби ўро.

Ба ду гӯши ҳақниюшӣ зада пунбаи ҳамӯшӣ,
Бихурӣ чу беҳгӯшӣ ту кунун итоби ўро.

1. «Ҷоми Симурғ» – яке аз китобҳои устод Зиё Абдулло.

НИГИНИ ҲУНАР

Ту зеби сахнаи мой, Нигина,
Ба рӯи дидаҳо чой, Нигина.
Ту чун Гурдофариди сахнаи мо
Ба ҳар ҷо дастболой, Нигина.

Нигина, дарду доғеро набинӣ,
Ки ҳусни ин замону ин заминӣ.
Агар бошад ҳунар ангуштарине,
Бар он ангуштарин, ҳаққо, нигинӣ.

Ту бо миллат басе наздик мондӣ,
Аз ин рӯ, лоиқи табрик мондӣ.
Аз он шуд эҳтиромат боз афзун,
Ки тоҷик будию тоҷик мондӣ.

* * *

*Сад шукр, бихамдиллоҳ, ҷонон ба назар омад,
Май хӯрда, ба майхона мастон ба назар омад.
Махдумқулӣ*

Ҳар ҷой, ки Абдулло Султон ба назар омад,
Аз чаҳ-чаҳи ӯ он ҷо бустон ба назар омад.

Хубони ба даври ӯ чамъомада гул бошанд,
Ў булбули хушлахну хушхон ба назар омад.

Майдони ҳунар бингар, гардид ҷи паҳновар,
Чун ӯ хунари-марди майдон ба назар омад.

Чун аз ҷигари Суғд аст, дар оташи он пухтаст,
З-ин ҷост, ки базми ӯ тасфон ба назар омад.

Аз ромишу хунёш, рангинии дунёш
Хуш Рӯдакии Оли Сомон ба назар омад.

Чанд аст ҳаводораш, дилбастаи чилтораш?
Саҳл аст агар гӯям: милён ба назар омад.

Ҳар савту навои ӯ, ҳар ҳарфу ҳиҷои ӯ
Баҳри дили ғамбемор дармон ба назар омад.

Бодо ҳама дам созаш бо набзи дили мо ҷӯр,
Ин шеър зи Мирзои Қурбон ба назар омад.

ПОКИЗАГАВҲАР

Чӣ мепурсӣ зи ҳоли дил, ки чун аст,
Забон аз шарҳи ин дардам забун аст;
Ту гаштӣ ғарқи дарё, додари чон,
Маро дил ғаркаи дарёи хун аст.

Зи сад гул як гулат нашкуфта рафтӣ,
Ба мо рози дилат ногуфта рафтӣ.
Ту будӣ, ҷумла хотирчамъ будем,
Намуда ҷумларо ошуфта, рафтӣ.

Кунун сар мезанам бар санги соҳил,
Зи санги соҳилам, аммо, чӣ ҳосил?
На дарёву на сели дида, хошо,
Кучо мешӯядам доғи ту аз дил.

Умедам буд аз ободит гӯям,
Муборак чашни домодит гӯям.
Вале, дардо, намегардад забонам,
Ки аз тақдири фарҳодит гӯям.

Ба сад доғи дилам доғи ту зам шуд,
Ду чашмам чашмаи ашки алам шуд.
Ба ҷои чун ту нахли тозаю тар
Асоям ҷӯбаки хушки қалам шуд.

Чй сон гӯям, ки аз дунё бирафтӣ,
Зи пеши дида чун рӯё бирафтӣ.
Зибас чун дурри дарё пок будӣ,
Чу як дурдона бар дарё бирафтӣ.

Ту будӣ бо Худо, чони бародар,
Баимон будию покизагавҳар.
Аз ин рӯ, зикри хайри туст андар
Каломи улвии «Аллоҳу Акбар».

ДАР ХАТНАСУР

(аз забони модар)

Эй нури ду дидагони ман – Акмалчон,
Хушбахтии хонадони ман – Акмалчон.
Уммеи шукуфта дар замини дили ман,
Хуршед дар осмони ман – Акмалчон.

Ту чашму чароғи манзили ман ҳастӣ,
Мифтоҳи тамоми мушкили ман ҳастӣ.
Баъди сари волидайн фарзанди падар
Танҳо ту тасаллои дили ман ҳастӣ.

Як ахтари саъду шамъи Асҳоби манӣ,
Як пораи қалбу асли чон дар баданӣ,
Модар-Ватан имрӯз ҳимоятгари туст,
Фардо ту ҳимоятгари Модар-Ватанӣ.

Дар базми ту ёру дӯстон чамъ шуда,
Гулҳо ҳамагӣ ба бӯстон чамъ шуда.
Ту бадри мунавварӣ, ки дар атрофат
Пурнуртарин ситорагон чамъ шуда.

Бо чехраи бозу бо дилу хоҳири шод
Ду дасти дуо кушода, гӯям ба мурод:
Ин давлати шодӣ, ки маро гашт насиб,
Бар ҷумлаи аҳли башар арзонӣ бод.

КИТОБАҲОИ ИДРАИ МОЛИЁТ

Шахроҳи мубораки адаб паймуда,
Пири хиради бочварон фармуда:
Маънии ҳаёти ту дар осоиши туст;
Андоз бипардозу бизй осуда.

Эй бочсупоранда, ба чӣ ахволӣ?
Аз бобати пардохт чӣ форигболӣ.
Худ карда ниҳон даромадат аз давлат,
Аз нозири андоз чаро менолӣ?

Андоз ҳақи касони барҷомондаст,
Аз ҷумла ҳақи ятиму танҳомондаст.
Ҳар кас, ки шавад зомини ҳаққи дигарон,
Маҳруми савобҳои дунё мондаст.

Андоз супорем, ки андоз, эй дӯст,
Як саҳми ватанпарастие аз ману туст.
Андоз бувад обу ғизо, мулк – ниҳол,
Аз обу ғизо ниҳол дар рушду нумӯст.

ЁДИ АФСОНА

Оҳ, ай хонуми гарму ширин,
Тӯи дил чӯши сафо овардӣ.
Виси ман бош, ки гаштам Ромин,
Сояи лутфи Худо овардӣ.
Офтобе шудию банда – Замин.

Арз бинмоямат, инак, розам:
Толиби давлати дидори туам,
Орзу чуз ту наменпардозам,
Як ҳавохоҳи сазовори туам,
Ёди афсонаи рӯъёи яқин...

ДИЛПОРАҲО

Ба Гулчеҳра Сулаймонӣ

Гулчеҳра барин шоирае то дорем,
Аз фаҳр саре ба арши аъло дорем.
Моро ҳама ҷо шумо-шумо мегӯянд,
Ӯ ҳаст, ки моён ҳама момо дорем.

Дуруде ба устодон Одина Ҳошим ва Зафар Нозим

Уқоби қуллаи хунёи тоҷикро
Бувад як шоҳбол Одинаи Ҳошим,
Дигар як шоҳболи ӯ бувад, ҳаққо,
Азизи дидаву дилҳо – Зафар Нозим!

Ба устод Гулназар

Шеърӣ ту рамузи ваҳдату ёрии мост,
З-он беш, нишоне аз ватандорӣи мост.
Бо шеърӣ ту оғоз шавад рӯзи навин,
Шеърӣ ту чу зангӯлаи бедорӣи мост.

Дуруде ба Кароматуллоҳи Қурбон

Марде, ки зи табъи аҳли завқ огоҳ аст,
Дар пардаи рози санъат ўро роҳ аст.
Бар халқ азиз асту мукаррам ҳунараш;
Зеро ки ҳунари Каромати Аллоҳ аст.

Ба Шаҳрияи Адҳамзод

Худ шеър аз он ки зодаи дарбор аст,
Хонигарӣ андар фани ӯ душвор аст.
Чун Шаҳрияхон якест дар шаҳри сухан,
Андар ҳама ҷо шаҳрияхон бисёр аст.

Ба Моҳрухсор Сафиева

Садое нарма меояд зи куҳсор,
Ғаме ширин ба дилҳо мекунад бор.
Азизон, ин садои рӯди кӯҳист
Ба ё мавҷи суруди Моҳрухсор?

Ба Лолаи Азиз

«Гандум – лола, миёни гандум – лола»,
Бо сеҳри ҳунари Азизи мардум Лола.
Гар лолаи саҳрост фақат соҳиби ҳусн,
Ҳам соҳиби ҳусну ҳам тараннум – Лола.

Рӯзе, ки ба саҳни ҳунари омад Лола,
Бо чилваю ранги дигар омад Лола.
Будем ҷу лолаҳо ҳама доғчигар,
Чун марҳами доғи чигар омад Лола.

Ба Ибодулло Машрабов

Гулбонги қадаҳ ба шеър агар ҷӯр шавад,
Бо дидаву дил қабулу манзур шавад.
Хонад ҷу рубоие зи Хайём Ибод,
Як лаҳза Душанбе ҷу Нишопур шавад.

Ба журналист Валӣ Абдулло

Хуш бод ба ҳолат, ки зи нури малакут
Рухсори ту бишкуфта чу гул, сурх шудааст.
Бому дарат аз шарофати номи накӯт
Сайронгаҳи рӯҳи Ҳазрати Бурх шудааст.

Аз меҳру муҳаббату вафо бар ёрон
Дорӣ ту ба сандуқи дилат маҳзани ганҷ.
Эй поктар аз ҳавои баъди борон,
Фарзанди барӯманди деҳи Ван-вани Ванҷ!

Ба Абдулло Ташрифзода

Ташриф чу оварад шифо бар ҷонат,
Борад ба раҳаш гул зи руҳи хандонат.
Дар курта нағунҷӣ, иштиҳоят бо завқ
Карнай бикашад бар шарафи меҳмонат.

Ба Сурайё Қосимова

Дар чашми дилам ҳазори дунёст яке,
Равшангари осмони ҳунёст яке.
Дорем басте ситораҳои санъат,
Дар байни ситораҳо Сурайёст яке.

Ба Манижа Давлатова

З-он дам ки Манижа сахнаоро шудааст,
Равшангари дидаву дили мо шудааст,
Бо ин ҳама иззату шарафмандии хеш
Ҷон миннати гӯшро пазиро шудааст.

Ба Виложт Мирзоева

Кай вусъати андеша ниҳоят дорад,
Як олам аз одаме ҳикоят дорад.
Дар сӯҳбати ӯ нишастаю фаҳмидам:
Љумҳурии мо чор Виложт дорад.

Ба Латофат Насриддинова

Номаш ба суҳан лутфу зарофат баҳшад,
Кораш ба Ватан шаъну шарофат баҳшад.
Ин лутфи Худост – ҳар кӣ ба хидмати халқ
Ҳастии ҳудаширо чу Латофат баҳшад.

Ба Хайрандеш

Ғар ҷумла бувад чун ту дар андешаи хайр,
Обод шавем аз амалу пешаи хайр.
Аз хомаи ту сӯзад агар решаи шар,
Аз номи ту об меҳӯрад решаи хайр.

Ба шоира Маърифат Шарифӣ

Ҳар субҳ Ватан мунаввар аз номи ту бод,
Парвозаҳе ба мурғи илҳами ту бод.
В-он пирахани арӯсии Зебунисо
Зебову ҳушоянд бар андоми ту бод.

Р У Б О И Ё Т

Аз кӯҳи Ватан касби матонат кардем,
То бо каму ғам шикебу тоқат кардем.
Омӯхт ба мо софдилий чашмаи ӯ,
Ҳар санги варо санги қаноат кардем.

Дар сина дилам ҳамдами Меҳан бошад,
Шомии шаби ман ғами Меҳан бошад.
Дар мулки ғарибӣ ӯ бувад қибла маро,
Сачҷодаи ман Парчами Меҳан бошад.

Аз шаҳри мусофирӣ чихо овардам?
Дар чехраи заъфарон тило овардам.
Дурдона зи ашки ғурбату дастовез
Ду халта ба зери дидаҳо овардам.

Эй дӯст, биё, агар мусулмон бошем,
Мо якдилу якназар мусулмон бошем.
То чанд бурем решаву хадраи хеш?
То кай ману ту «табармусулмон» бошем?

Эй мояи фахру пояи давлати ман,
К-аз давлати туст ин ҳама савлати ман,
Аз бодияи низоъ бар мулки ризо
Хуш омадӣ, эй халқи ман, эй миллати ман!

Тоҷикаму тоҷи хусравӣ дорам ман,
Билқувва чаҳони маънавӣ дорам ман.
Бокам набувад аз даду девон, зеро
«Девони Кабир»-и Мавлавӣ дорам ман.

Шукронаи хоки Тоҷикистон дорем,
Ҳиммат ба раҳи саодати он дорем.
Дар ҷодаи эҳёи диёри падарон
Мо таъя ба нирӯи ҷавонон дорем.

Аз як назарат ба банда нима кофист,
Аз кӯҳи иноятат насиме кофист.
Гар во нанамояд дари сахташ сим-сим,
Боронаки нарми сим-симе кофист.

Сабзина, маро ҳаётӣ, аз марг мағӯ,
Аз фасли хазону резиши барг мағӯ.
Гар тарк бигӯй-ш, дилам метаркад,
Аз баҳри Худо, дили маро тарк мағӯ.

Сабзина, ки паймони вафо мешиканад,
Армони дили маро кучо мешиканад.
Он домани чормағзи пуче, ки бидод,
Бо санги дилаш бар сари мо мешиканад.

Сабзина, биё, дар лаби рӯде бошем,
Дар пардаи роз тору пуде бошем.
Бошам ман агар шеър, ту оҳанги манӣ,
Шуд фусати он, ки мо суруде бошем.

Сабзина, биё, файзи баҳоронам бош,
Ман сӯхтасабзаам, ту боронам бош.
Ин кишти маро мадеҳ ту бар боди фано,
Эй офати ҷон, офияти ҷонам бош.

Сабзина, ба ман ҳадя шакарханде кун,
Як дам бинишин бо ману хурсандӣ кун.
Сад бор зи пеши хонаат мегузарам,
Як бор маро «чаҳди самарқандӣ» кун.

Дар ишқи ту, сабзинарухи такфонӣ,
Шуд синаи ман танӯраки тасфоне.
То кулчаи рӯякат ба он часпонӣ,
Кофист, ки рӯи синаам сар монӣ.

Эй дил, дили овораю саргаштаи ман,
Сабзинасуроғ дар ба дар гаштаи ман.
Оне, ки зи рафтаҳои ман баргашта,
Бечора туиву бахти баргаштаи ман.

Сабзина, рухат кирои дидан дорад,
Лаъли лабакат зеби макидан дорад.
Гоҳе, ки салому пурсупосам бикунӣ,
Сад ошиқат аз рашк кафидан дорад.

Сабзина, чӣ пурсӣ ба чӣ ҳол аст дилам,
Аз доғи фироқ хол-хол аст дилам.
Берун чу фитодам аз дарат, куфлсифат
Умрест, ки бар дарат кашол аст дилам.

Момои Адолат, мурамо дар қадамот,
Ман хондаму баркамол гаштам ба дуот.
Акнун дари хонадони Сабзиная кӯб,
Моҳонаи аввали ману як сарупот!

ДУБАЙТИҲО

Биё, ёро, ки бо ҳам роз гӯем,
Зи ҳар анҷоми нек оғоз чӯем.
Ба рағми тирамоҳи зардгуна
Чу гулҳои баҳорӣ боз рӯем.

Чу ишқи ман чавон монӣ, илоҳо,
Чу лола аргувон монӣ, илоҳо.
Манам як нахли ишқ, эй мурғи бахт,
Ту дар ман ошён монӣ, илоҳо.

Самоят босафо бодову равшан,
Заминат босаҳо бодову гулшан.
Дуо дорам ба шукри ҳар нигоҳат:
Ниғаҳбонат Худо боду дили ман.

Ало духтар, туро меҳмонам имшаб,
Хушо, к-андар барат мемонам имшаб.
Ба шукри бўсаҳои шаккаринат
Ба ту шеъри дарӣ меҳмонам имшаб.

Нагуфтам бо ту розамро, дарего,
На ҳам сӯзу гудозамро, дарего,
Ало ишқи чавонӣ, қиблаи дил,
Қазо кардам намозамро, дарего.

Кӣ бар ин остон моро кашидаст?
Чӣ бар ин ошён моро кашидаст?
Ба дарёи дилу холи лабонат
Насиби обу дон моро кашидаст.

Ба сеҳри нағмаю созу тарона
Дил аз ман бурдӣ, эй духти фасона.
Надонам, бо раҳи нобоби ағба
Чӣ сон дил бозмегардад ба хона.

Ту баҳри ман муҳаббат кардӣ эҳдо,
Гули бахту саодат кардӣ эҳдо.
Ба дунёи дилам шӯри қиёмат
Басо з-он қадду қомат кардӣ эҳдо.

Ало шаҳмисраи ногуфтаи ман,
Расӣ бар хотири ошуфтаи ман.
Чу меҳмони азизе ногаҳонӣ
Дарой хонаи норуфтаи ман.

Дар ин дунёи рӯъёю фасона
Намонад ҳеч чизе ҷовидона.
Равад нақди ҷавонӣ аз кафам, лек
Фақат ишқи туам монад нишона.

Ало эй нозанини курташоҳӣ,
Лаби дарёча ойӣ ҳар пагоҳӣ.
Маро, зоро, бисозад майдамоҳӣ,
Фитам дар кӯзаи обат, илоҳӣ.

Чу ҳар гоҳе такаллум мекунӣ ту,
Аҷаб ширин табассум мекунӣ ту.
Ҷаҳони зулматистони диламро
Мунаввар ҳамчу анҷум мекунӣ ту.

Туй бахти сафедам, эй сияҳмӯ,
Туро чӯяндаам, эй бахти некӯ.
Манам тақдири ҳақки ту, аз ин рӯ,
«Тану ҷони ману тақдири ҳақ!» гӯ.

Биё, ду кавкаби пурнур бошем,
Ба зери гунбади маъмур бошем.
Битасфад то ки базми зидагонӣ,
Биё, ду тори бо ҳам чӯр бошем.

Баҳори равшани гулпӯшам омад,
Зи дур оҳанги най бар гӯшам омад.
Шудам ман хонадомоди табиат,
Арӯси шеър дар оғӯшам омад.

Ало эй пуштакӯҳи Хоҷамастон,
Нишемангоҳи Рустам – пури Дастон!
Матину пойдорӣ ҷовидона
Чу рӯҳи бешикасти Тоҷикистон.

Ба ту ман бо дубайтӣ роз гуфтам,
Каме эҳсоси дилро бозгуфтам.
Ҳар он чӣ гуфтамаст, гуфтам чу ошиқ,
На ҳамчун қофияпардоз гуфтам.

Биё, эй ҳамватан, бо ҳам бихандем,
Ба рағми ғусса, қасди ғам бихандем.
Чу хандон офтоби сулҳ бар мост,
Ба шукри хандаш мо ҳам бихандем.

A decorative floral ornament in a reddish-pink color, featuring a central vertical stem with leaves and three flowers, topped with a diamond-shaped finial.

ҚАТТИҚИ ОШИ ЗАНУ ШЎ

Донӣ, ба чӣ остони дар механдад?
Бар ҷанги зану шӯй, нигар, механдад.
Бинӣ нахалон байни зану шӯй, ки буз
Бар ҳоли ту мегиряду хар механдад.

Қаттиқ чу ба оши зану шавҳар бишавӣ,
Туф ношуда қоқ, каллаи хар бишавӣ;
То ҷоғаҳи хоб аст низои зану шӯ,
Хуфтан ки шавад, бо чӣ баробар бишавӣ?

Ҳарчанд ки шӯю зан ба ҳам бистезанд,
Охир ба кучо зи ҳамдигар бигрезанд?
Бинӣ сахарӣ, ки тифлаконишон сари хон
Чун шаккару шир ҳар дуру омезанд.

Меҳмон, ки ба хонадон қадам бигзорад,
Худ беҳабар асту ошті меорад.
Ду «ҷангӣ» аз ӯ роз ниҳон медоранд,
Пеши қадамаш зи ханда гул меборад.

Ҳамшираи ҷон, гирам агар қоқ бурут,
Беҳ з-он, ки шавам қаттиқи оши туву шӯт.
Қаттиқ хоҳӣ, бирав маҳалли Якатут,
Мо қаттиқи бударо бикардем қурут.

САФАР КАРДАМ БА МАРҒЕЛОН

*Дар Марғелон нонҳо «ғелон»
(Мақоли халқ)*

Баҳорон, ҷӯраҳои ҷон,
Сафар кардам ба Марғелон.
Бидидам гирдаҳои нон,
Дар он ҷо ҳар тараф ғелон.

Ба худ гуфтам, ки «корам панҷ,
Насиби ман бишуд ин ганҷ.
Чӣ хуш, нон ёфтан бе ранҷ
Дар ин ҷо будааст осон».

Ду сӯ ёзонда ду дастам,
Сари «нонроҳа» биншастам.
Чу пеши сели нон бастам,
Зи нон шуд кӯҳ дар як он.

Ба чолокӣ ҳама нонро
Даруни халта кардам ҷо,
Ба сӯи Тоҷикистон роҳ
Гирифтам хурраму шодон.

Чу рафтам саҳл болотар,
Бидидам мӯъчизе дигар:
Дарахтонро ба шох-андар
Дулору евро овезон.

Дарахтонро биларзондам,
Расо доллар бияфшондам.
Ба зери пул дармондам,
Бигардидам нафасгардон.

Ба худ гуфтам: «аз ин чо нон
Кашондан кай бувад осон,
Гарат пул аст дар ҳамён,
Харидорӣ варо битвон.

Аз ин рӯ, рехта нонро,
Ба чояш карда пулро чо,
Гирифтам аз сари нав роҳ
Ба сӯи кишварам, ёрон.

Ба дӯшам халтаи доллар,
Ҳазор андешаам дар сар.
Кушодам вокзалро дар,
Бирафтам ҷониби перрон.

Банобаҳ полисе зардак
Ишорат кард бо калтак,
Бигуфто: «Ист, эй мардак,
Куҷой ин қадар тозон?

Нишон деҳ ҳуччати худро,
Даҳони халтаро бикшо!
Низоми рафтуомадро
Чаро бинмудай вайрон?!»

Аз ин фарёди хашмолуд
Паридӣ кайфу кайкам зуд,
Баромад аз димоғам дуд.
Бимондам сокиту ҳайрон.

Сипас бо зудӣ он полис,
Қапид аз халта бо як хез,
Бигуфто: «Сабр кун, нагрёз,
Вагарна мешавӣ зиндон!»

Кушодам чашм аз осоиш,
Бубинам: бар сарам очеш.
Қапида сахт аз болиш
Чу он полиси Марғелон.

Ба ман мегуфт бо шиддат,
Ки «ними ҳашт шуд соат,
Бихез аз бистари хобат,
Ки ноне нест рӯи хон!»

МА, КИ ДИДУМ ТУРА ДАР ГУШАИ БОМ

(Ҷавобияи ҳазломез ба як суруди халқӣ)

Ма, ки дидум тура дар гушаи бом,
Шид гумонум, бача, кафтарбозӣ.
Ту, ки қошум напаронӣ, бачаҷон,
Ма чӣ донум, ки ту духтарбозӣ?

Гиладорӣ, ки садоят накадам?
Оҳ аз он қочалаи чашмкабуд!
Янгама руш сияҳ! Нон занадам,
Бахудо, дар даҳанум нос набуд.

Баъди ҷанҷол ба ҳамсоияи чап,
Ки ҳама халқи Худо медона,
Баъди ун урраву ун шаппошап,
Ту худут гуй, садо мемона?

Чӣ кунум, чӣ кунум,
Ёри нодона бубин.
Даҳани то буни гушу
Лаби хандона бубин.

Чухт будӣ ту дар он гушаи бом,
Да қаду басти дрозут бумурум,
Назадӣ чашмакиё ҳам, бачаҷон,
Ё хиёлут, ки ма суратгирум?

Нигаҳут мекадуму рости гап,
Чӣ кунум, чура, нашид ҳеҷ мамент.
Духта бар маву ту росту чап
Буд ду чишми «Каломбо»-и агент.

Мезана чарх сарут, медонум,
Баски бемор ту ай ҳачри манӣ.
Боми мо, дидӣ, буландай, ҷонум,
Бохабар бош, ки дар таҳ назанӣ.

Чӣ кунум, чӣ кунум,
Ёри нодона бубин.
Даҳани то буни гушу
Сафи дандона бубин.

РАНГҲОИ ЗИНДАГӢ НИЁИШ

Сохтам байте барои «Хонадон»,¹
То зияд осудаю хушдил дар он.

Қолии он аз нахи дил бофта,
Пардаҳои равзанааш аз тори ҷон.

Ончунон байте, ки бобаш доиман
Боз бошад бар рухи ҳар меҳмон.

Кулчаҳои рӯи инсонҳо бувад
Нозу неъматҳо варо бар рӯи хон.

Нуклу нӯшаш ҳазлу хушгӯиву лутф
Бо рубоиёти ширину равон.

Бо умеди он ки аҳли байти мо
Љумла бошад байтпарвар, шеърхон,

Баркушо дасти дуо, эй пири кор,
То абад ин байт бошад дар амон!

АШКИ АРӮС

- Ин шабнами субҳ, ё худ абри гузар аст,
К-аз он рухи нав-арӯс гулбарги тар аст?
- Шодист дар он нухуфта ё худ ғусса?
- Ҳардуст, валеқ аввалӣ бештар аст.

1. «Хонадон» – унвони саҳифае аз рӯзномаи «Чархи гардун».

«ЗИЛЗИЛА»

Ду ҳалқа ба ҳам шуданд сарсилсилае,
Ду сар ба ҳам омаданду шуд оилае.
Дарёи ду дил канда шуду рехт ба ҳам,
Дар хиттаи ишқ то бишуд зилзилае.

«САРСАХТӢ»

Духтар ба масал санги фалахмони Худост,
Меафканадаш ба ҳар саре, к-ояд рост.
Якташ ба сари мо заду ҳарчи накафонд;
Сарсахтии мо мояи хушбахтии мост.

МАСТӢ

Одам чу ба ин даҳри дудар меояд,
Дунёи умедҳо ба бар меояд.
Аз бодаи зиндагӣ чунон сармаст аст,
К-аз пой фитодаву ба сар меояд.

ҲАСРАТИ БЕВАЗАН

Қурбаққои вақ-вақӣ, ки шӯ доштааст,
Дар кӯлмаки худ обрӯ доштааст.
Гулмоҳии хомӯш, ки дорад сари қоқ,
Сад таъна ба сар зи аҳли чӯ доштааст.

ДАР РӮЗИ АКДИ НИКОҲ

Имрӯз, ки бахт сӯи мо механдад,
Ширин-ширин ба рӯи мо механдад.
Дил неву тану нафс ба ҳам мебахшем,
Шояд ки ба ҳоли дуи мо механдад?

БАХТИ ЛОДАХАНД

Худ як сарию ҳавои чанде дорӣ,
Гаҳ бахти сафеду гаҳ баланде дорӣ.
Хушбахт шудӣ? Бахти ту аз нав хандид?
Валлоҳ, чӣ бахти лодаханде дорӣ!

ИҚРОРИ ЗАНИ ДУЮМ

Кай шавҳари кас, дугона, шавҳар гардад,
Зӯҳр ояду аср ношуда баргардад.
Даҳ соати хоби рӯзу як соати шаб,
Ин даҳ ба яки ту кай баробар гардад.

«НАСИҲАТ»-И МОДАР

Хоҳи нашавӣ, духтаракам, хору ҳакир,
Дар оила шоҳ бошию табъвазир,
Дар дӯзахи рашки шӯ насӯзӣ ҳама умр,
Аз рӯзи нахуст алови чашмашро гир!

АЛОВ, ПАХОЛ ВА ШАМОЛ

Қайсангилу янга чун алованду пахол,
Часпанд, чудо карданашон амри махол.
Гӯ, каппаи янгаҳо ҳама дуд бикард,
Хушдоман агар вазад зи боло чу шамол.

«МАКТАБИ ОЛӢ»-И МАРДОНАӢИ ВА ОБУТОБ

Эй чӯраи чон, хоҳи агар меҳ барин
Марде бишавӣ ғаюру ҷонсахту матин,
Аз хизмати аскарӣ, ки фориг бишудӣ,
Як сол (тавонӣ) хонадомод нишин.

ГИЛАИ ХУШДОМАН

Гўянд, ки домод ҳам аз авлод аст,
Ин гуфта валек пучу бебунёд аст.
Домод ба кас намекунад фарзандӣ,
Ҳар навъ ки хонияш, ҳамон домод аст.

МАНЗАРАИ ОДӢ

Ҳар гоҳ, ки барфи майдае меборад,
Ин манзараро ба ёди ман меорад:
Келини ҷавон ба рӯ упо мезанаду
Хушдомани пираш ордбезӣ дорад.

ГУФТУГӢИ ҚУДОЗАНҲОИ ҲАБАШ

Мо ҳар ду қудо шудем бо рӯзи умед,
З-ин рӯ, бачаро, қудо, насихат бикунед;
Ӯ духтари сип-сиёҳи хушрӯи маро
Гуфтаст ба дашном, ки: «э рӯт сафед!»

«СӮҲБАТ» БОҚӢ

Зан хонду бихонд он қадар варсоқӣ,
Шуд дилзанаку фитод марди соке.
Чун «Ёрии таъчилӣ» биёмад, он зан
Ҳангоми гусел гуфт: «Сӯҳбат» боқӣ!

«ЧОМАШӮӢ»

Шаҳбачча чу бар ҳавлии худ монд қадам,
Бас чома бидид бар сари тор банам.
«Фаҳмонд» ба ӯ арӯс: аем тӯйравон
Гуфтанд ба ман, ки чомашӯӣ бикунам.

«ИЗ»-И ДУОИ ЗАН

То оташи хашмат ба сарам рехт фурӯ,
 Пайдост дар он «из»-и дуои бади ту:
 З-он «дар саракат алов!» гуфтанҳоят
 Мемонд чӣ ҳам ба ғайри хокистари мӯ.

ГУФТУГУЌИ ХОЛА ВА ХОҲАРЗОДА

– Ин шӯи нави ту, хорзо, як бадмаст,
 Нокорию ландахуру пири дар шаст;
 Зеби ту магар дошт ҳамин ғӯли сиёҳ?!
 – Не, холаи чон, суд сафедуш кардаст.

ТАШБЕҲИ «ХАТАРНОК»

– Ин духтарамон қоқ зада ганда, дадаш,
 Чун моҳии дудпукта. Тинчист худааш?
 – «Моҳӣ»-ш нагӯ, ки шавҳари бадмасташ,
 Валлоҳ, ки бо пива газак мекунадаш.

ВАЪДА

Онеш, ту ҳар чӣ хоҳӣ, он мекунамат,
 Ҷарроҳӣ бифармуда ҷавон мекунамат.
 Се чор «лимон» биёрӣ аз шаҳри Дубай,
 Бар «Себай»-у «Чорбай» равон мекунамат.

ҲОЛПУРСИИ «ЗАБОНДОН»

Аз кор чу баргашт «забондон» – амак,
 Дар зери бағал папка, ба чашмон айнак,
 Гуфто ба занаш (ки буд нотоб андак):
 «Худҳискунӣ»-и шумо чӣ тавр аст, занак?

ҲУКМИ «СУД»-И ХОНАДОН

Бо баччаи хона ёр шуд одати бад;
Аз кӯча шабу нимашабон меомад.
Охир «суд»-и хонадонаш аз озодӣ
Маҳруми абад намуд: «Зан дода шавад!»

САВОБ ДАР ГУНОҲ

Ушшоқ савоб дар гунаҳ ёфтаанд,
Дар деги сияҳ хирмани маҳ ёфтаанд.
Бас Робиаҳо бахти сафеди худро
Дар ишқи ғуломони сияҳ ёфтаанд.

ШИКВАИ ОЛИМИ ҶАВОН

Такдир ба ман чӣ бозии «хушрӯ» кард,
Ҳам дил зи кафам рабуду ҳам бемӯ кард.
То номзади илм шудам, номзадам
Бе таъяву бе ҳимоя монду шӯ кард.

«ИЗҲОРОТ»-И СУЛҲЧҶҶЁНА

Онеш, ба дил раҳ надиҳӣ сардиро,
Дигар накунӣ баҳона сардардиро.
Чандон накунӣ чанг, ки то хонаи хоб
Ҷорӣ бикунӣ қуюди шабгардиро¹.

1. Қуюди шабгардӣ – соати комендантӣ.

ТАФСИРИ МАҚОЛИ ХАЛҚ

«Аввал зану охир зану он гаҳ зану мард»
 Фармуда яке оқили дар таҷриба фард.
 «Аввал» ҳама кори хона, «охир» бозор,
 «Он гоҳ» шаб аст... як бало хоҳем кард.

ИҚРОРИ БУЛҲАВАС

Аз дасти занони дилфиребу шаттоҳ
 Ҳай шатта бихӯрдему нагуфтем «оббо».
 «Ё ҳар ду!» бигуфтем ба ҷононаи нав,
 Ё гуфт: бихестӣ, ки хобат, «ё... ё...!»

ҶАВОБИ ДАНДОНШИКАН

Дирӯз, ки кардам гузаре аз бозор,
 Дидам: санаме нишаста, лабҳо гули нор.
 Гуфтам: «санамо, ту об кардӣ мара». Гуфт:
 Эй «об», бишав аз назарам зуд бухор!

НИМЧИДДИЮ НИМШҶҲ

Бо духтараке нозукаку сабзу тарак
 Кардем рӯбоихонию байтбарак.
 Гуфтам, ки: «чу такбайт яке бўса бидеҳ»,
 Хандиду бигуфт: «мешавад, дертарак».

ОШИҶИ НАВБАРОМАД

Сабзина, зи холи донаат мегардам,
 Сад бор ба гирди хонаат мегардам.
 Сад бор бигаштаму накардӣ назаре,
 Бар қасди ту бо дугонаат мегардам.

«ХУШОМАД» БА САРДОР

Мо язнаву қайнию кудоем ҳама,
Бо ҳам бавафою ҷонфидоем ҳама.
Дар «ҳаллували» суд чудо ҳам бошем,
Андар зали суд бо шумоем ҳама.

ОШИҚИ ҚАНОАТПЕША

Гар гул набувад, ба банда хоре кофист,
Сунбул набувад, ба ганда море кофист.
Аз лаъли ту бўси обдоре нарасад,
Аз ҷаҳли ту мушти обдоре кофист.

БОЗОРИ ҲАМСОЯ – ҲАМСОЯ

Рафтам пайи ҳочат дари ҳамсоямон,
Шуд паллатарозу ду қавоқи зани он.
Худро ба чунин дурӯғ таскин додам:
«Бозор, укаҷон, намешавад бемизон».

ҲАЁЛИ ШИРИН

Эй ғиж-ғижи ғижжак, ин шаби маҳтобӣ
Ҳай деги ҳаёли хоми ман мекобӣ;
Гаҳ ғижжаси дар кушодани дасти нигор,
Гаҳ ғиж-ғижи ҷунбидани тахти хобӣ.

АЗ «ҶАБҲА»-И ҶАНГ

Бар ҷуръати журналистҳомон аҳсан
Меғӯяму сар фуруд меорам ман;
Ҷон дар сари як мӯй, гузориш бидиҳанд
Аз «ҷабҳа»-и ҷанги келину хушдоман.

«МАСЛИҲАТ» БА ЖУРНАЛИСТИ ЧАВОН

Эй ҳамқалами азиз, бепарда навис,
Ҳангомаю бозоргузар карда, навис.
Аз дузанда то даҳзанаро бинвиштӣ,
Ин мартаба аз як зани «даҳмарда» навис.

МӮИ САФЕДИ БАРМАҲАЛ

Барфе, ки фурӯ бар сари шӯ рехтааст,
Аз қошу қавоқи зан фурӯ рехтааст.
Барфе, ки ту дар пичаи зан мебинӣ,
Аз қошу қавоқи шӯи ӯ рехтааст.

БАРМАҲАЛ РЕХТАНИ МӮӢ

Аз қошу қавоқ ҳар балое борад,
Дар мӯи сари ҳамсар асар бигзорад;
Турдӣ сари тоси хеш хорида бигуфт:
«Аз қошу қавоқ жола ҳам меборад».

ТАСАЛЛОЕ БА ЧАВОНИ «МӮӢСАФЕД»

Аз пирию омад-омадаш тавба нагӯ,
Гуфтӣ ту ба пеши ман, дигар чоба нагӯ.
Иксири замон «мош»-и туро кард «биринч»,
Ҳангоми палавхурӣ зи мошоба нагӯ.

РӮБАРӮИ ОИНА

Пешона накун чинчу лабатро накун инч,
То мошу биринчи сар бувад, ҳастӣ тинч.
Бар «хирман»-и ҳамсоя нигар, эй ношукр,
Як дона дар он на мош бинӣ, на биринч.

БА КЎСА НАХАНД

Ҳай неш задӣ ба ину он, нешат рехт.
Аз бешу кам он чи доштӣ, бешат рехт.
Навриш будию кӯсаро хандидӣ;
Ман садқаи ришханди ту, ришат рехт.

ҲАМРАНГИИ АЗАЛӢ

Бин, шӯю зан истода ба ҳам кифт ба кифт,
Якхелаву якфеъла, чӣ чое ба шигифт;
Рӯзе, ки Кулоли ғайб Инсон бисиришт,
Хоки зану шӯйро зи як тӯда гирифт.

БА МУРИДОНИ ҲАСАНИ АРОБАКАШ (ронандагон)

То хомаи Мирзо пайи тасвири шумост,
Таҳрири наве дар хати тақдири шумост.
Гиред Садафчамолаконро (дар роҳ),
Зеро Ҳасани Аробакаш пири шумост.

НИМХАНДАҲО

ДАРДИ БЕДАВО

Аз линги сияҳбодзада то сари кал,
Аз каллаи бодхӯрда то линги качал;
Ҳарчанд ки кардем бaсе шӯру мағал,
Ҳар дард шифо ёфт, магар дарди маҳал.

БУЗ КАМ, ЧАГ-ЧАГАШ КАМ

Ин роҳи рама, бубин, чӣ пурпечухам аст,
Буз баҳри рама хатар, ба чӯпон ситам аст.
Тақя зада бар асо, шубонам меғуфт:
Буз кам бошад, чаг-чаги мо низ кам аст.

САВОЛИ БЕҶО

Санбӯсаи гарм беҳ зи як бӯсаи гарм,
Ё бӯсаи гарм беҳ зи санбӯсаи гарм?
Бо духтари санбӯсапази нозуку нарм
Ин гуфта будам, ки лолагун гашт зи шарм.

«НИРӮ»-И СУЛҲОФАРИН

Аё бинӣ, шикастero набинӣ,
Ки байни чашмҳо девори Чинӣ;
Мусаллаҳ гашта бо тӯпи думила,
Расо як нирӯи сулҳофаринӣ.

СОМОНӢ ВА ДИРАМ

Дар киса туро агар бувад сомонӣ,
Дар зиндагиат бувад сару сомоне.
Дар чайб туро агар ки дирҳам бошад,
Корат ҳамагӣ дарҳаму барҳам бошад.

ТАЛАБИ ИМДОД

Биншаста ба ёли хари ланге чапана,
Гаштем пайи робитаҳои ҳасана.
Часпид яке харкана моро ба тана,
Ин харканаро аз танайи мо кӣ кана?

ДАҲАНИ «ХУНУК»

– Ёрони қарин зи ман бирафтанд ҳама,
Бечора маро тарк бигуфтанд ҳама.
Қарданд яқояк ба баландиҳо чо.
– Мурданд-чӣ?
– Не, амал гирифтанд ҳама.

ШАБМОНДА

Ҳоло, ки нафаҳмидай асли гапро,
Беҳуда чӣ бурма менамояд лабро?
Аз ағба ҳамидай агар каллаи шом,
Валлоҳ, ки шаб гузаштай Вешабро.

СЌҲБАТИ БАРМЕН БО ДЕҲҚОН

Агарчи мо бaсе дурем аз ҳам,
Кунад моро ба ҳам наздик пеша;
Ту мерезӣ арақ дар қор, ман ҳам;
Ту қатра-қатраву ман шиша-шиша.

БА ГҶШҲО

Гунаҳ хезад зи дигар узвҳо ҳам,
Шуморо медиҳад сардор молиш.
Аё эй гӯшҳо, дар рӯи олам
Надоред иттиқое ғайри болиш.

ҚАВОБИ ИНТЕРНЕТ-ХОНУМ

Гуфтам, ки: «Наташачон, я тебja люблю»,
Гуфто, ки «Подумаешь, я люблю Колю!»
Гуфтам, ки: «Ақаллан адреси хоната гӯ»,
Гуфто, ки: «Трижды дабл ю, точка, РУ».

ТЕЛЕФОНИ МОБИЛӢ

Як даст ба гӯшему яке даст ба чайб,
Дар лақ-лақу чақ-чақем бо «олами ғайб».
Бартер ки шармро бикардем ба чарм,
Дар мазҳаби мо дигар на шарм асту на айб.

ИЛТИЧО АЗ «СИТОРА»-ҲО

То чанд дар авчи осмон месӯзед
Бо «фонағиром»-у техники билқувва?
Тахтар бихамеду замзама омӯзед
Шабҳо зи «дуэт»-и гурбаҳои ғавва.

ТАНГЕМ

Шудам дилдодаи ҷалтанги Тангем,
Ҳавас кардам канори танги Тангем.
Бидодам тангае, дураш ҳаво дод,
На инаш шуд, на онаш. Ҳайфи тангем!

Ё ҲАР ДУ

Саримсоқ аз нахустин комсомолон,
Саримсоқ аввалин аз ҳочиён аст.
Садоқат дорад ӯ бар ҳар ду аз ҷон,
Кӣ мегӯяд, ки на ину на он аст?

«ҲАҚҚ»-И ГУМРУК

Ачаб расме! Чу аз ин дори дунё
Ба марзи он ҷаҳон по мегузorem.
Дар ин сарҳад «ҳақи гумрук»-ро мо
Ба духтур ё ба мулло месупorem.

ДАР ДҶУКОНИ КИТОБ

Чу савдои китоби Соғариро
Бидидам дар дуконе, канд ҳушам.
Бигуфтам бар яке: «мехонӣ?» Ё гуфт:
«Тағочон, не, семечка мефурӯшам».

«ДИЛСУЗ»

Чу дидӣ ҳашмату карру фараширо,
Аз ин иқболи мардак рашкат омад.
Чу кардандаш ба пушти панчара чо,
Кунун бар ҳоли мардак ашкат омад?

ПУРСУПОСИ ХОНАНДАВУ ШОИРА

– Дерест надидастем дидори муборакро,
Кайҳост нахондастем ашъори қаторакро.
Илҳоми шумо шояд бадрашк бишуд беҳад,
Русия фиристодед бечораи мардакро?

– То ҳаққи қалам надиханд, илҳом намеояд,
Бар ин сари шӯрида ором намеояд.
Илҳом-акотон ҳам занбоз шуда, шояд,
Занбоз ки шуд мардак, ҳар шом намеояд.

A decorative blue border with intricate floral and scrollwork patterns frames the central text.

ЗАБОНИ ҲАМДИЛӢ

(ТАРҶУМА)

Сергей ЕСЕНИН
(Россия)

* * *

Рӯи ҳавзи гулоб ин бегоҳ
Баргҳои зарина пар-пар шуд.
Барг не, фавҷи шахпарак гӯё
Бол-афшон ба сӯи ахтар шуд.

Бохтам дил ба шомӣ зарҳалпӯш,
Дашти заргуна бӯи духтар дошт.
Панҷаи бодӣ шӯх то бару дӯш
Домани нозӣ тӯсро бардошт.

Фараҳе дар дил асту дар саҳро,
Рамаи баррахост уфқи шом.
Чӣ хуш, аз тарфи чорбоғ диرو
Мезанад бонгу мешавад ором.

Бар табиат камина гӯшӣ шунид
Вақф ин сон накардаам асло.
Эй хуш, ҳамчу хадраи зарбед
Бизанӣ тақя оби гулгунро.

Эй хуш, чашм бар ғарамбеда
Бикунӣ кавша бо даҳони моҳ.
Ҳама мавҷудро писандида,
Ҳеч чизе нахоҳӣ аз дунё.

* * *

Пухт гелосу рехт барфосо,
Сабза ғарқ аст дар гулу шабнам.
Шӯрнӯлон дар ину он қитъа
Менамоянд хезушин ҳар дам.

Алафи сабз мекунад ҳим-ҳим,
Бӯи қатрон диҳад санавбарзор.
Эй чаманзору марғзорон, ман
Масту девонаам зи бӯи баҳор.

Розҳои ниҳони ширине
Менамояд дили маро равшан;
Дар сарам нест чуз ҳаёли арӯс,
Фақат аз ӯ тарона хонам ман.

Рез, гелоси ҷангалӣ, чун барф,
Бисароед, мурғакони чаман.
Ман битозам чу тавсану бо кафк
Ҳар тараф ранг афканам зи даҳан.

Роберт РОЖДЕСТВЕНСКИЙ
(Россия)

ПАЖВОКИ ИШҚ

Чун гарди ситораҳо нишинад ба само,
Аз бори самар чу навдаҳо гардад ҳам,
Ман мешунавам зи дур овози туро.
Мо акси садоем, бале, акси садо,
Як акси садои парфишон ҷониби ҳам.

Бошӣ ту агарчи дур аз дида маро,
Бо дил ба ту ман қаринаму ҳамбаданам.
Моро ба ҳам овард зи нав ишқ, хушо,
Мо отифаеи ҳарду, мо отифаеи,
Як отифаеи ҷовидон нисбати ҳам.

Ҳатто ба ҷаҳони тираю тори фано,
Дар он сӯи марзи байни ҳастиву адам,
Мо ҳарду нахоҳем зи ҳам буд ҷудо;
Мо хоҳишманд ҳарду, мо хоҳишманд,
Як хоҳишманди ситорасон равшани ҳам.

* * *

Тухммонӣ меравад озодмоҳӣ
ибтидои тирмоҳон...
Болҳояш
мехуранд алвонҷ он сон ки ливо аз шиддати бод.
Меравад ӯ хобу хурро бурда аз ёд
бар ҳамон чӯе, ки он ҷо зодааст,
бар ҳамон обе, ки ҳаққи зиндагияш додааст.
Ҳамчу як ангиштбод аз халқи маъдан,
Ҳамчунон як тавсане аз кӯҳдоман,
Ё ба сони баҳмане аз пӯштакӯҳе
мезанад бар зодгоҳаш хешро озодмоҳӣ.
Донаҳои бешумори тухм андар тухмдонаш
мекунанд ўро гаронӣ...
Тухм мемонад сипас ӯ
айнан он тавре ки арзандона ё мош
гардад аз як халтае ногоҳ барчош.
Дар раҳаш садду мавонёро шикаста,
Шастҳову тўрхоро даргусаста,
Ончунонки бўза аз мино шавад лабрез
андар базми синҳорию шоҳӣ,
Хешро ҳар сӯ зада, шўридаву аз хеш раста,
Ибтидои тирмоҳон
Тухммонӣ меравад озодмоҳӣ...

Обшорон кафк бар лаб
Мехурад шӯру талотум мекунад,
Чун шароби тозае мечӯшад андар хеш, гоҳе
К-андаруни чӯяи борику пуртазйику тангаш
ҳамчу нови сафшикан созад шино озодмоҳӣ.
Роҳи ӯ минбаъд бошад аз миёни саҳрахову сангҳо.
Синамолону шикамғеч
Тай намояд мосаю пастобҳоро,
Оқибат бигзашта аз шохобҳои пурхамупеч,
мерасад бар зодгоҳ,
То ба зери рег бидҳад тухмҳояшро паноҳ.
То дар он ҷо маргро бо ҷон пазирад,
Дар таваллудгоҳи худ осуда мирад.
Роҳи ӯ тай гашт, акнун пайраҳе дар пеш нест,
Рӯбарӯяш чӯяки борику танге беш нест.
Бар ҷунин тангӣ фитодан
сахту мушкилтар аз он бошад, ки афтад
риштае бар чашми сӯзан.
Ибтидои тирмоҳон
Меравад озодмоҳӣ тухм мондан...
Баъд рӯболо ба рӯи об мехобад
ҷунонки рӯи шиша қатрабороне битобад...

Зери чархи лочувардӣ,
Дар замини сабздоман
Мекунам оворагардӣ,
Менамоям сойирӣ ман.

Беҳуду сармаст аз бўи баҳорон,
Мезанам ҳай ғел рӯи сабзаву себаргазорон.
Гул ба рӯи каф гирифта ҳамчу соғар,
Мекунам дар шабнами нозаш димоғи хешро тар.
Лек наздики хазонрез,
Ибтидои фасли пойиз,
Дар ҳамон рӯзе, ки бо сӯз
Одамӣ бар сар гузорад дасти афсӯс,
Бо димоғу қалби ҳассос
Раъду барқи вопасинро карда эҳсос,
Ҳар кучое бошам андар ин замини бесару бар.
Синамолону шикамғеч
Мерасонам хешро бар остонат,
Мениҳам бар дарғаҳат сар.
Зонувони хунчакони хешро аз хуну аз хок
бо надомат,
бо лаби домони ҳасрат мекунам пок.
Аз ту меҳоҳам нигоҳе,
Аз ту мечӯям паноҳе...

Ибтидои тирмоҳон
Тухммонӣ меравад озодмоҳӣ.

Аврупоибонуи олуфтае – дарёшиносе
 Ҳамчу чиннӣ мезанад фарёд, инак:
 – Мебарам ин кӯлро ман, зуд коғазпеч созедаш,
 армуғоние ба хоҳарзодаи шӯям.
 Мекунад ӯ чамъ обанборҳои рӯ ба хушкиро ҳама умр.
 Гар вуруди Иттиҳоди Аврупо хоҳед гардидан,
 тамоми ёдгори зистро
 дар қалби Аврупо бибояд ҷой дод.

Мо чунон ҳам аз муҳити зист андар изтиробем
к-аз барои хотири ҳифзи табиат ҳозир астем
халқхоро кӯч бандонем аз иқлими аҷдод...

Ман басе мижгон ба ҳам бармефишорам,
Менадонам, ашк бошад ин
ва ё пулакчаи моҳии берунмонда аз об?
Мехалад бар дил маро ногоҳ хори изтироб...
Мешитобам,

то ки дар сомонаи гумкардаҳои миллати хеш
сабт созам як чунин хобу хаёле:
«Арманистон – махзани об».

– Охир ин кай кӯл бошад, хонумо, –
гӯям ба нимовоз айёрона, – бинед,
кӯл не ин, балки таъвизи наҷот аст.
Як назар созед ин иқди зумуррадро,
чилою бозтобаш дар сипехру коинот аст.

Ваҳ, чӣ сон зебанда ояд
гардани симину софи аврупоии шуморо,
Балки як раднома ё тӯмор хоҳад буд
аз чашми баду шуми Вашингтон,
ки чу чашмони гирифторони бемории
бозедуф¹ алоянд,

Бар сари олам балоянд...

Ман ҳамон моҳистам,
моҳии берунмонда аз обам,
Метапам ҷон меканам,
андар азобам.

1. Бемории бозедуф (аз номи олими тиб Базедов) – як навъ бемории гадуди гулӯ.

* * *

Тавсани ман, битоз чобуктар,
Дуртар бар маро зи ман чандон,
Ки маро имшабанд чонпайванд
Кулли махлуқҳои рӯи ҷаҳон.

Дуртар бар маро зи ман чандон,
То ба даргоҳи хонаи хуршед.
То набинам дигар ба танги ғуруб
Чашми пурхуни моҳро навмед.

Ҳамаро тарк мекунам, инак,
Боз дар ин шабони маҳтобӣ.
Ғарқи уммедҳои худ, аз нав
Меравам бар сукути беҳобӣ.

Ҷумла махлуқ ҳамтабори мананд,
Инак, он шӯру ғулғули маҳшар.
Мебарояд ба пешвозам шед,
Тавсани ман, битоз чобуктар.

Совинар БАГДАСАРЯН
(Арманистон)

ЁДАТОНРО ДАР ДИЛУ
ДАР ДИДА ДОРАМ

Ба Ато Ҳамдам

Ман нахоҳам сӯхт он пайроҳаҳоро,
Ман нахоҳам руфт он пайҳои поро.
Мон, ки донанд ин ҳама фарзандгонам:
Ман нишон танҳо на бар онон бимонам.
Ҳамчунин монам нишон аз баҳри онон ҳам,
ки аз шодии дидор
Мешукуфтанду будӣ дар чашмашон
меҳре падидор.
Баҳри онон ҳам, ки ошиқ будаву ёди маро
доранд дар дил,
Баҳри онон ҳам, ки бар ман дода андар дида манзил.
Низ бар онон, ки уммедам бубахшидеду
кардастед неқӯй нисорам,
Куллатонро дӯст дорам,
Ёдатонро дар дилу дар дида дорам.

Максим ТАНК
(Белоруссия)

БА ОВИДИЙ

*Дар маҳалли Давид, дар табъид
Мурд Овидий аз ғами Меҳан.*

Владислав Сирокомля,
«Овидий дар Полесйе»

Раҳнамунам боду абру фавчи мурғони муҳочир,
Банда бас сайру сафарҳо кардаам дар рӯи олам.
Дидаам, аз ҷумла, мулки бостонии туро ҳам,
К-андар он ҷо
зери хоку гарди мармарҳои Колизейу Форум,
Байни эминмонда аз офоти даврон
Шаҳсутунҳои атиқи хиттаи Рум
Ёфтам ман пораҳои шеъри пур-овозаатро.

Дар кучо бошад, вале, оромгоҳат,
нест маълум.

Тибр-наҳри тундмачро,
ҳамчунин

Дунайи андешавар,
к-ӯ замоне
соия маҳзуни як марди ғарибе чун туро
ғамшарикона дар обаш менамуда ҷилвагар,

пурхаёху кӯю барзанҳои шаҳри Констанса,
к-андар он ҷо як замоне
резанону дон ҳамепошидаӣ бар фавҷи кафтар,
ҳеҷ як з-инҳо, ки кардам ёд, оваҳ,
шоиро, аз хокҷоят нест оғаҳ.

Хокҷоятро намедонанд, дардову дарего,
наслҳои қавми сармат ҳам, ки вақте баҳши онон
карда будӣ ту суруде чанд иншо
бо забони модаришон,
ки ба поси ин, ҷуноне ки ҳикоят мекунанд,
онон туро доданд инъом
пӯсти хирсу камоне.
Ҳамчунин қиматтару беҳтар зи ҳар чиз
духтари маҳпайкаре низ.
Балки мар – он духт буда, ки тавониста туро мойил
кунад бар ин тарафҳо –
ҷониби мулки шимоли мо,
ки наҳри Парпиёташ
гоҳе аз соҳил бурун мерафта,
то шодоб созад ташнагонро.
Бешазораш
ғулғулафкан будааст
аз ҳазорон нойи шоҳи говмеш,
балки з-он беш.
Марғзору сабззораш
з-озараҳши бурҷи гулҳо
шӯълавар будасту раҳшон,
Осмони зарнигораш

нурборон будааст аз бурчи ахтарҳои тобон.
Баргузида оқибат ин сарзаминро,
ту накардӣ иштибоҳ.
Гарчи қисмат дуртар афкандат
аз оғӯши гарми зодгоҳ,
лек бо ин,
ҳамчунин
уфтодӣ дуртар аз тӯҳмату кин,
аз тамасхурҳои номардон,
зи ёрони дурӯғин.
Беш аз инҳо, чӣ бехтар,
уфтодӣ дуртар
аз меҳрубонии шаҳаншоҳ,
к-он, ба қавли халқи белоруси мо,
чун савори тотуи ланги алоест,
(к-эҳтимоли дар раҳу рӯ мурданаш ҳаст,
лек умеди то ба манзил бурданаш нест).

Ҳамчу ҳамрози қаринат
буд андар бар суруди вопасинат.
Ҳамчунин хомӯшие ки аз пайи он
мешавад оғоз умри ҷовидон.

Чорч БАЙРОН
(Англия)

ТУ-КУ ХУШБАХТ ҲАСТӢ

Ту-ку хушбахт ҳастӣ, фурсати он
Шуда акнун, ки ман ҳам бахт бинам.
Бикун бовар, чу собиқ аз дилу ҷон
Бароят хайрхоҳам ман кунун ҳам.

Зи эҳсоси ҳасад бар шавҳари ту
Сияҳ гаштаст рӯзу рӯзгорам.
Дилам баҳри ту месӯзад, вагарна
Димор аз рӯзгораш мебарорам.

Тавонад бо яке лабханд ҳоло
Кунад тифлат диламро реш альён.
Вале бўсида тифли бегунахро
Туро бинам ман андар чехраи он.

Туро мебинам андар чехрааш... Ў
Бувад гарчи падарро беш монанд.
Зи рӯи ӯ ду чашмони ту нуру
Сафои ишқи моро мефишонанд.

Видоъ, эй Мэри, акнун меравам ман,
Нахоҳам буд, хошо, садди роҳат.
Ту хушбахтӣ, мабод ин бор ҳам ман
Бигардам зомини бахти сиёҳат.

Ғуруру даргузашти вақт, гуфтам,
Кушанд ин оташи ишқи куҳанро,
Вале чун пеши чашмонӣ, дамодам
Бигирад оташам торафт боло.

Ба оромӣ кунун дардодаам тан,
Ба нафси хеш дорам ман ҳукумат.
Надорад қасди бад раҳ бар сари ман,
Асабҳо гаштаанд орому роҳат.

Ба рӯям ҳар қадар наззора созӣ
Нишони изтиробу шарм чӯён,
Намебинӣ, вале, имрӯз чизе
Ба ғайр аз тирагии яъс дар он.

Бас акнун! Меравам! Ёди куҳанро
Намегирам ба мисли ҳалқа бар гӯш.
Кучой, Мэри – ишқи ҷовидонам?!
Бимир, эй дил ва ё созаш фаромӯш!

Ба ҷои охирсухан***Шаҳрияи АДҲАМЗОД*****БАҲОРИСТОНИ ШЕЪРИ ШОИР**

Чи дар адабиёти ниёгон ва чи дар адабиёти муосир шуарои зиёде бо номи Мирзо дорем, ки воқеан, эшон ҳама шоирони воломақоманд. Масалан, то имрӯз касе натавониста, ки мисли Мирзо Бедил ғазали андеша эҷод намуда ва ё чун устод Мирзо Турсунзода ҳамсарашро «ҷони ширин» номидаву дoston навишта бошад. Устод Мирзо Файзали низ аз ин миён мустасно нест, балки имрӯз аз зумраи беҳтарин шоиронест, ки таронаҳои ватандӯстонашон аз тариқи радио ва телевизион ҳамвора садо дода, фазои ҷони мухлисонашонро фатҳ намудааст.

Аммо дар ин навиштаҳо банда аз шоири ҷавон, ки низ Мирзо ном дорад, сӯҳбат хоҳам кард. Ба гуфтаи устод Гулназар, ман низ шеърхояшро «пароканда хондаам», вале дар он парокандаҳо низ оташакеро дарёфтаам. Дар нашриёти «Адиб» дидамаш, ки хеле хурсанд менамуд ва китобашро, ки тоза бо унвони «Панҷаи хуршед» нашр шудааст, бароям бо соядасте тақдим намуд.

«Панҷаи хуршед»-ро варақ-варақ хондаму гармие аз шеъраш дар хеш эҳсос намудам ва пай бурдам, ки рӯҳи шоирона дар ашъораш ҳузур дорад.

«Панҷаи хуршед» бо шеъри «Арзи дил» оғоз мешавад. Ё аз оташи ишқи тозаи шеър, ки ба ҳарими ҷонаш афтодааст, изҳори шодӣ кардаву аз рӯҳи бузурги ниёгон мадад ва аз пирони хирад дасти дуо металабад. Ин

ниёз дар ҷавҳари шеъраш ҷой гирифтаву гувоҳи он аст, ки шоир ба ҳувияти адабиёт, бавижа шеър арҷ мегузорад:

*То зи пирони хирад дастӣ дуоӣ мерасад,
Навсафар дар раҳ намомонад, ба ҷоӣ мерасад.
Рӯзгори марди ориф ҷист? Яъне сӯхтан;
То насӯзад шамъ, аз ӯ кай рӯшноӣ мерасад.*

Дар шеъри дигараш, ки дар қолаби рубой эҷод гашта ва «Маснади арҷ» номгузорӣ шудааст, ӯ Душанбе – шаҳри дарду шодӣ ва ишқу ормонҳои хешро ба қалами тавсиф қашидааст, ки хеле хонданист:

*Фархундаю фирӯзу ҳумоюншаҳрӣ,
Як мактаби сулҳу оштӣ дар даҳрӣ.
Борад зи ту рӯшноӣ нуру сафо,
Ҳаққо, дили поки Мовароуннаҳрӣ.*

Чуноне ки ҷону дили дунё ишқу муҳаббат аст, ҷони шеърӯ сухан низ ишқи покиза мебошад. Ва ишқ оби бақоест дар ҷони шоир ва эҷоди ӯ. Ана ҳамин ишқ дар ҷони шоири мо таъсир гузоштаву мондагӯр аст:

*Дар ғамат бо ранги зардам, зинда бодо ошиқӣ!
Шукри он к-аз аҳли дардам, зинда бодо ошиқӣ!
Ошиқӣ то зинда бошад, зиндагӣ поянда аст,
Эҳ, чӣ ширин аст ҳар дам! Зинда бодо ошиқӣ!*

Шеъри Мирзо Кенча мисли ҳудаи «ханда ба лаб дорад» ва таскинбахши дил аст, ӯ мисли баъзе ҳамқаламон ба шеъри ҳамзабононамон тақлиди рӯйрост намекунад. Ҳар чӣ, ки менависад, маҳсули бархӯрдҳо, тахайюл ва лаҳзаҳои самимонаи зиндагӣ аст.

мебошад. Дар ошиқонаҳояш низ таркибҳо ва таъбирҳо сирф тоҷиконаанд. Хаёлпардозии тоза ва нав ба навро метавон дар сари ҳар байт дарёфт:

*Ман туро меҳостам, танҳо туро меҳостам,
Хос аз байни ҷавонзанҳо туро меҳостам.
Як баҳор аз лолаҳо бар гарданат кардам ҳамел,
Умрбод аз лолагарданҳо туро меҳостам.*

Мухаммасбандӣ дар ашъори шуарои гузашта хеле маъмул аст ва дар ашъори Мирзо Кенча низ мухаммасҳоро дучор меоем, ки аз ҷумла бар ғазали устод Лоиқ Шералӣ «Замини саҳти кӯҳистон дили нармам ато кардаст» бастааст, ки хеле равону хонданист.

*Ҳазорон шукри Эзид, бандаро ҳоҷат раво кардаст,
Ки арзонӣ диёри ҷаннатосое ба мо кардаст.
Диламро кӯҳсон пур, чашмаосо босафо кардаст,
«Замини саҳти кӯҳистон дили нармам ато кардаст.
Дуруштам ҳар кӣ меҳонад,
хато андар хато кардаст».*

Яке аз вижагиҳои хуби кори ҳунарии Мирзо Кенча ин аст, ки шеърҳояшро дар қолабҳои анъанавии ғазал, таркиббанд, мусамман, мухаммас, мусаддас, мустазод, рубоию дубайтӣ ва ғ. эҷод карда, меҳодад дар асари ин озмоишҳо истеъдоди ҳунариашро такмил бидиҳад ва анвои суннатии шеърро дар зеҳн комилан ҳазм намуда, барои навовариҳои минбаъда замина бигузорад.

Дар қолаби рубой мазмунро гунҷондан на ба ҳама шоирон муяссар мегардад, вале Мирзо Кенча «дили рубой»-ро хуб дарёфтааст:

*Сабзина маро «шумо-шумо» мегӯяд,
Бегонасифат сухан ба мо мегӯяд.
Гӯям, ки «шумо» нагӯй, бегона наям,
Аз ин батараш: «хуб, ако!» мегӯяд.*

Ё худ:

*Момои Адолат, мурамо дар қадамот,
Ман хондаму баркамол ғаштам ба дуот.
Акнун дари хонадони Сабзиная кӯб,
Моҳонаи аввали ману як сарупот!*

Дар дубайтӣ низ Мирзо Кенча дасти боло дорад ва ҳар як дубайтияш аз дарду шодӣ саршор аст:

*Ба ту ман бо дубайтӣ роз гуфтам,
Каме эҳсоси дилро бозгуфтам.
Ҳар он чӣ гуфтамам, гуфтам чу ошиқ,
На ҳамчун қофияпардоз гуфтам.*

Дар қисмати «Хандоханд»-аш низ, ба гуфти ҳудаш, «Мирзои Файзаливор» дар қолаби чаҳорпора зарофатҳои нозук дорад ва дарди рӯзро ба қалам додааст:

*Ду ронанда занозан
Карданд дар Масложир.
Сабаб пурсидам, гуфтанд:
«Аз барои пассажир».*

* * *

*Шавҳар бигуфто ба зан:
«Ҷоғахро якҷо парто,
Аммо макун фаромӯш
Танзими оиларо!»*

Ҳамин тавр, Мирзо Кенча чун устод Мирзо Файзали дар ҷодаи ҳаҷвнависӣ низ ҳунарманд аст ва дар ҳаҷваш як навъ ҳақиқате ниҳон мебошад.

Бале, чун ашъори Мирзо Кенҷаро меҳонед, эҳсос мекунед, ки навиштаҳояш барои покизагии рӯҳи инсони бунёдкор ва ҷомеаи зебо равона шудаанд. Шеъри ӯ, тавре ки қаблан арз кардам, ба қавле, «ба сад пирӯҳан» печонда нашудааст, балки мисли офтоб равшан аст, аз ин рӯ, гармиаш ба ҷони хонанда бештар мерасад.

Шоир мегӯяд:

*Хуш бош, дило, мулк баҳористон шуд,
Шоҳаншаҳи Миср вориди Канъон шуд.
Чун ахтари наҳс тира шуд дидаи ғайр,
То ахтари саъди тоҷикон тобон шуд.*

Хуб, мо низ орзу дорем, ки баҳористони шеъри шоир шукуфон ва ахтари саъди шеъраш ба сари хонандагон ҳамеша тобон бошад.

М У Н Д А Р И Ч А

Меҳрафрӯз

Дидор (<i>манзума</i>).....	6
Симурғ.....	10
Ашки ҳасрат.....	11
жуфти шаҳпар.....	13
Таманно.....	15
Меҳргузор.....	16
Аз дастагули ёди ту пур шуд бағали ман.....	17
Шарфаи пой ошно.....	18
Инсонгаро.....	20
Нусхаи поки падар.....	21
Ручӯи Шаҳром.....	22
Зи сари ситезаҷӯй машунав хитоби ўро.....	24
Нигини хунар.....	25
Ҳар ҷой, ки Абдулло Султон ба назар омад.....	26
Покизагавҳар.....	27
Дар хатнасур.....	29
Китобаҳои идораи молиёт.....	30
Ёди афсона.....	31

Дилпораҳо

Ба Гулчеҳра Сулаймонӣ.....	32
Дуруде ба устодон Одина Ҳошим ва Зафар Нозим.....	32
Ба устод Гулназар.....	32
Дуруде ба Кароматуллоҳи Қурбон.....	32
Ба Шаҳрияи Адҳамзод.....	33
Ба Мохрухсор Сафиева.....	33
Ба Лолаи Азиз.....	33
Ба Ибодулло Машрабов.....	33
Ба адабиётшинос Музаффар Муҳаммадӣ.....	34
Ба Сабоҳати Начмиддин.....	34
Ба журналист Сафаргул Олимӣ.....	34
Ба Нигора Холова.....	34
Ба журналист Валӣ Абдулло.....	35
Ба Абдулло Ташрифзода.....	35

Ба Сурайё Қосимова.....	35
Ба Манижа Давлатова	35
Ба Вилоят Мирзоева.....	36
Ба Латофат Насриддинова.....	36
Ба Хайрандеш	36
Ба шоира Маърифат Шарифӣ	36

Рубоиёт	37
Дубайтиҳо	40

Нӯшханду нешханд

Қаттиқи оши зану шӯ.....	44
Сафар кардам ба Марғелон	45
Ма, ки дидум тура дар гушаи бом	48
Рангҳои зиндагӣ.....	50
Нимхандаҳо	60

Забони ҳамдилӣ

Сергей Есенин (Русия)	
Рӯи ҳавзи гулоб ин бегоҳ.....	66
Пухт гелосу рехт барфосо	67
Роберт Рождественский (Русия)	
Пажвоки ишқ	68
Тухммонӣ меравад озодмоҳӣ	69
Левон Ананян (Арманистон)	
Қисмати хушкидае аз кӯли Севан.....	72
Тавсани ман, битоз чобуктар	74
Совинар Багдасарян (Арманистон)	
Ёдатонро дар дилу дар дида дорам.....	75
Максим Танк (Белоруссия)	
Ба Овидий	76
Чорч Байрон (Инглистон)	
Ту-ку хушбахт ҳастӣ	79
Шаҳрияи Адҳамзод. Баҳористони шеърӣ шоир.....	81

*Китоб бо тамғаи нашириёти «Адиб»
ба чоп расидааст.*

Мирзо Кенча

ШАРФАИ ПОИ ОШНО

(Маҷмӯаи ашъор)

Мухаррири ороиш *Ромиш Шералӣ*
Мухаррири саҳифабандӣ *Меҳрӣ Саидова*
Ҳуруфчини компютерӣ *Орзу Раҳмонӣ*

Ба матбаа 04.10.2010 супурда шуд. Чопаш 18.10.2010
ба имзо расид. Андозаи 60x84 1/16. Ҷузъи чопӣ 5.5.
Адади нашр 500 нусха.

Муассисаи нашриявии «Адиб»-и
Вазорати Фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734063. Душанбе, кӯчаи Н. Қаробоев, 17а

Дар матбааи «Мир издателей» чоп шудааст.
ш. Душанбе, к.Н.Қаробоев, 17, гузаргоҳи 1.